

Professori Torsten Gordh Sr.

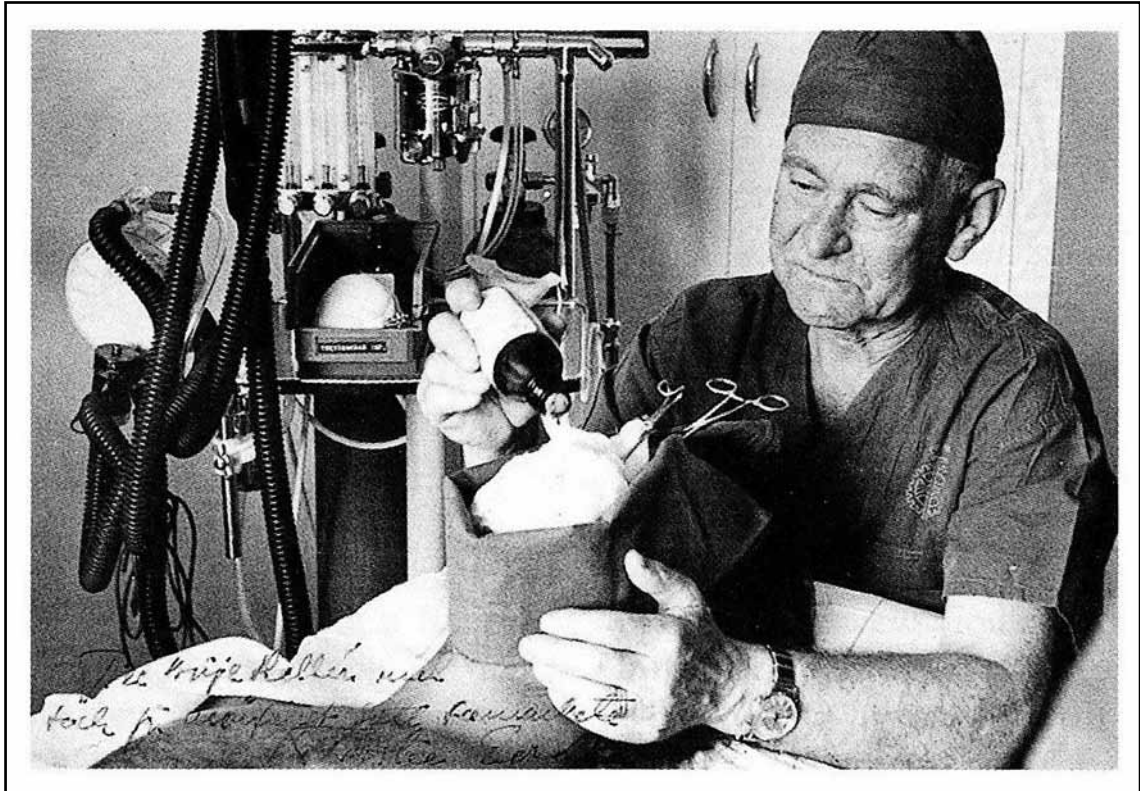
1907–2010

Surullinen viesti saapui meil-le naapurimaastamme Ruotsista. Yksi merkittävimmistä anestesio-logian pioneereista Pohjoismaissa, professori Torsten Gordh Sr. poistui keskuudestamme kesäkuun 25. päivänä tänä vuonna. Hän oli syntynyt elokuussa 1907 saavuttaen kuollessaan harvinaisen korkean, lähes 103 vuoden iän.

Torsten Gordh valmistui lääkäriksi vuonna 1935. Tarkoituksenaan erikoistua kirurgiksi hän jouti nuorimpana apulaislääkärinä antamaan anestesiaa täysin kouluttamattomana professorin potilaille Tukholman yliopistoklinikassa. Siellä hän sai kuulla USA:sta palaavilta kirurgeilta uusista anestesiamenetelmistä ja potilaiden paremmasta selviytymisestä myös leikkausten jälkeen. Tilaisuus matkustaa USA:han tarjoutui hänelle vuonna 1938 suoraan maailman ensimmäisen anestesiologian professorin Ralph Waters'in oppiin Wisconsinin Madisoniin. Palattuaan takaisin 1,5 vuoden kulut-

tua hän toimi Ruotsin ensimmäisenä anesthesiologina Karoliinises-sa instituutissa, johon myös ehdotettiin ensimmäistä anestesiologian professuuria 1956. Virka perustettiin vasta 1963 ja Torsten Gordhista tuli Ruotsin ensimmäinen anestesiologian professori, jota virkaa hän hoiti vuoteen 1974 asti. Kunniaatohtoriksi hänet vihittiin Helsingin yliopistossa 1990 ja Karoliinisen instituutin riemutohtoriksi 1995. Hän oli myös Royal College of Anaesthetists'n kunniajäsen. Hän oli perustamassa myös Ruotsin anestesiologiyhdistystä vuonna 1946 ja Pohjoismaista anestesiologiyhdistystä 1950.

Torsten Gordhin ansioihin liitetään muun muassa hänen merkittävä tieteellinen ja kliininen työnsä, joka koski paikallispuudutteita kuten lidokaiini. Hän oli taitava ja arvostettu opettaja lääkäreiden, opiskelijoiden ja sairaanhoitajien piirissä mottonaan: "Anna verelle happea, anna sydämelle verta ja pidä hengitystiet vapaina". Hän osallis-

tui ahkerasti alamme kongresseihin ja muihin tilaisuuksiin eri puolilla maailmaa esitelmöiden ja tehden anestesiologiaa tunnetuksi muiden spesialiteettien joukossa. Erityisesti Pohjoismaat ja Baltian maat ovat hänelle suuresti kiitollisia.

Eero Turpeinen lähti meiltä Suomesta ensimmäisenä tuoreen specialistin oppiin Karoliiniseen sairaalaan 1940, tosin sodan vuoksi vain lyhyeksi aikaa. Myöhemmin tri Gordh tuli Suomeen, ja opetus jatkui täällä vahvistaen näin myös maittemme välisiä hyviä suhteita. Me suomalaiset tunsimme kuuluvamme Torsten Gordhin ystäväpiiriin, kun tapasimme häntä alamme eri tilaisuuksissa. Hämmästelimme aplodien kera anestesiologiveteraanimme väsymätöntä jaksamista, kun vielä iltatunteina hän saattoi ilmentyä eteemme vauhdikkaasti "kärrynpyörää tehden". Saimme myös viettää mielenkiintoisen, unohtumattoman illan kesäkuussa 1990 Tapani ja Christine Tammiston kodissa. Torsten Gordh oli läsnä perheineen ja

mukana oli myös meitä suomalaisia kollegoja. Seuraavana päivänä hänet vihittiin Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan promootiossa kunniaatohtoriksi.

Kun tietää ne psyykkiset ja fyysiset paineet, jotka raskaan alamme pioneerit kuten Torsten Gordh Sr., ovat joutuneet kokemaan ennakkoluuloisessa työympäristössään, täytyy ihailla hänen kestämyksensä ja taitoaan, jolla hän pystyi luomaan hyvät suhteet kirurgikollegoihin, mikä on edellytys työssä viihtymiselle ja onnistumiselle.

Olemme menettäneet alamme suuren pohjoismaisen uranuurtajan ja vaikuttajan. Hänen mukanaan päättyi myös eräs aikakausi.

Inkeri Kivalo

Valokuva: Lindahl Sten. A salute for Torsten Gordh, 90. Acta Anaesth Scand 1998; 42: 1-2.